

פתיחה לפרק "המדיר"

של הנישואין, והן: נדרים, התנהגות בלתי ראויה, ומומים. הדברים הללו הפוגמים בנישואין צריכים פירוט וכיאר, שהוא ענינו של פרק זה. שכן, אף שיש פרטים רבים בתחומים אלה העשויים להפריע לאיש ולאשה לחיות יחד, מכל מקום חלק מהם נמצא לגמרי בתחום רצונותיהם האישיים של בני הזוג. לעומת זאת מה שמבררים בפרק זה הוא לגבי נושאים קבועים וקצובים השייכים לכל. בהם קיים הצורך להגדיר אלו הם הנדרים שיש בהם פגיעה מהותית ביחסי האישות, מה נחשב להתנהגות בלתי ראויה, ואלו הם המומים שיש מקום לכפות גירושין אם ארעו. בכל אלה יש לברר את הדברים הן כאשר באו מצד האיש והן מצד האשה (שכן בפרטי הדברים יש הבדלים ניכרים בהתחייבויותיהם ובציפיות ההדדיות שלהם). כמו כן יש לברר מתי וכיצד כופים בית דין גירושין. בירורי פרטים אלה והבעיות הנובעות מהם הם עיקרו של פרק זה.

הכתובה היא בעיקרה חלק מהסכם הנישואין שבין בני הזוג, וכל עוד אין מתנים בהסכם נישואין זה תנאי העומד כנגד דבר הכתוב בתורה עומד ההסכם בתוקפו. אולם יש מקרים בהם אחד מבני הזוג עובר על תנאי ההסכם באופן יסודי כל כך שבית הדין כופים את ביטול הנישואין. הצד שפגע בתנאי ההסכם (בין אלה המפורשים בתוכו, ובין אלה המשתמעים ממנו) הוא הנקנס על ידי חכמים: אם האשה היא שעשתה זאת – הריהי מגורשת בלי לקבל את כתובתה ("יוצאת בלי כתובה"), ואם הבעל הוא האשם – בית דין כופים אותו לגרש את אשתו ולשלם לה את כתובתה. שינוי כזה מן ההסכם היסודי עשוי להיות בין לפני הנישואין (לאחר האירוסין), ובין במשך זמן הנישואין. ואף שיש הבדלים לגבי פרטים שונים, מכל מקום בעיקר הדברים אין הבדל, שאותם דברים עצמם נחשבים כפוגעים בהסכם הנישואין בכל עת שארעו. שלשה דברים הם הנחשבים לענין זה כפוגעים בעיקרם